

Grote Looierstraat 17

Armenhuis

Universiteitsbibliotheek

Sinds 2003 huist de universiteitsbibliotheek in dit voormalige Armenhuis uit 1757. In de loop van de geschiedenis kreeg het gebouw diverse andere bestemmingen, zoals kazerne, militair hospitaal, kamp voor politieke gevangenen, stadsarchief en stadsbibliotheek. Dankzij een testamentaire schenking van de rijke kanunnik Maximilianus Henricus Salden, een kanunnik van het kapittel van Sint Servatius, werd het Armenhuis groots en fraai gebouwd. De gevelwand heeft nog steeds een concaaf lopende belijning, omdat deze de loop van een tak van de rivier de Jeker volgde. Tot 1897 stroomde deze door de Grote Looierstraat. De middenpartij van de gevelwand is versierd met ornamenten in Louis XV-stijl. Boven de entree is een cartouche aangebracht met een tweetalig opschrift: 'Qui dat pauperi non indigebit. Die den armen geeft sal geen gebreck lyden. Pub. 28 V 27'. Deze tekst verwijst naar de spreuk van de wijze oude man uit het Bijbelboek der Spreuken. Het pand fungeerde niet lang als armenhuis, want in 1793 werd het al wegens de oorlogsdreiging gevorderd om als kazerne te dienen.

De middenpartij van de gevelwand is fraai versierd met ornamenten in Louis XV-stijl. Boven de entree is een cartouche aangebracht met een tweetalig opschrift: 'Qui dat pauperi non indigebit. Die den armen geeft sal geen gebreck lyden. Pub. 28 V 27'. Deze tekst verwijst naar de spreuk van de wijze oude man uit het Bijbelboek der Spreuken. Het pand fungeerde niet lang als armenhuis, want in 1793 werd het al wegens de oorlogsdreiging gevorderd om als kazerne te dienen voor Oostenrijkse soldaten die de stad meehielpen te verdedigen tegen de Fransen..

De Franse overwinnaars richtten het vervolgens in als 'Hôpital Militaire de la Concorde'. Na de Franse tijd, dat wil zeggen na 1814, bleef het gebouw, na enige tijd uitgebreid met twee vleugels aan de achterzijde, nog tot 1917 in gebruik als militair hospitaal, deels ook als kazerne. Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam de bezetter het gebouw in beslag. Kort na de bevrijding werd het pand tijdelijk ingericht als kamp 'De Groote Looier' voor de internering van meer dan 1000 politieke gevangenen. De hygiënische (woon)omstandigheden waren onbeschrijfelijk slecht. Vervolgens werd het pand tot in de jaren zestig voor uiteenlopende militaire doeleinden gebruikt.

In 1975 kocht de gemeente het volledig uitgewoone complex aan voor de huisvesting van het gemeentearchief en de stadsbibliotheek; het pand loopt aan de achterzijde door tot aan de Nieuwenhofstraat. De verhuizing naar het Centre Céramique bood de universiteit kans om dit pand voor de huisvesting van de universiteitsbibliotheek aan te kopen. Opnieuw werd het complex bouwkundig zeer ingrijpend aangepast onder begeleiding van architectenbureau 'OD 205 architectuur bv Delft' (Herbert van der Brugghen met medewerking van Jef van den Putte). Door sloopwerk en het toevoegen van een verdieping, is het tamelijk labyrinthische gebouw van de voormalige stadsbibliotheek veranderd in een universiteitsbibliotheek met een heldere structuur waarin het daglicht diep kan doordringen; de centrale zone heeft een vide en een glaskap. Bovendien is gezorgd voor een openbare doorgang tussen de Grote Looiersstraat en de

Nieuwenhofstraat voor fietsers en voetgangers. Slechts de oude gevels en het monumentale trappenhuis bleven gespaard.

Annemieke Klijn